

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/1346
Toplantı Tarihi/Sayısı : 12.12.2024/48
Karar Numarası : 2024/1247
Başvuran : A.K.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1-Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
2- Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
3- Sincan Cezaevi Jandarma Alay Komutanlığı
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; annesinin cenazesine katılmasına izin verilmediği, babasının görüşlerine nadiren gelebildiği, hastaneye sevk edilmediği iddiaları ile nakil talebine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Kanser hastası olan annesinin 2023 yılının Ağustos ayında vefat ettiğini ancak annesinin cenazesine katılmasına izin verilmediğini, babasının Osmaniye’de ikamet ettiği ve bulunduğu Kurum ile arasındaki uzak mesafe nedeniyle çoğu zaman görüşlerine gelemediğini,

b. Osmaniye, Kahramanmaraş (Türkoğlu) ve Kozan gibi yerlerde bulunan ceza infaz kurumlarına nakil talep ettiğini ancak talebinin reddedildiğini, Türkoğlu ve Kozan’daki ceza infaz kurumlarının Adalet Bakanlığı tarafından nakle açık kurumlar arasında gösterildiğini,

c. Nakil talebinin reddedilmesi nedeniyle ailesiyle iletişim kuramadığını,

ç. Rahatsızlığı nedeniyle Kurum hekimi tarafından yaklaşık iki ay önce hastaneye sevk kararı verilmesine rağmen henüz sevkinin gerçekleştirilmediğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Ceza infaz kurumlarında barındırılan mahpusların mazeret izinlerinin 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un “Mazeret izni” başlıklı 94’üncü maddesinde düzenlendiği,

b. Ayrıca, 5275 sayılı Kanun'un “Tutukluların yükümlülükleri” başlıklı 116’ncı maddesinin ikinci fıkrasında; “İkinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü hâlinde, tutukluya, ceza infaz kurumu en üst amirinin önerisi ve Cumhuriyet başsavcılığının onayı ile soruşturmanın veya kovuşturmanın selameti ve güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla, dış güvenlik görevlisinin refakatinde yol süresi dışında iki güne kadar cenazeye katılması için izin

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

verilebilir.” hükmüne yer verildiği,

c. Cenazeye katılma iznine ilişkin usul ve esasların 21/9/2021 tarihli ve 31605 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hükümlü ve Tutuklulara Yakınlarının Ölümü veya Hastalığı Nedeniyle Verilebilecek Mazeret İzinlerine Dair Yönetmelik'in “*Mazeret İzinlerine İlişkin Usul ve Esaslar*” başlıklı ikinci bölümünün 5'inci maddesinde düzenlendiği,

ç. Başvuranın annesinin vefatına ilişkin ölüm belgesinin 4/8/2023 tarihinde Kuruma ulaşmasının ardından aynı gün Kurum psikososyal servisi tarafından başvurana bilgi verildiği, başvuranın cenazeye katılma talebine ilişkin dilekçesini Kurum İdaresine ilettiği, Kurumun 4/8/2023 tarihli yazısı ile dilekçenin Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına iletilmesi ancak Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 4/8/2023 tarihli yazısı ile defin işlemlerinin tamamlanmış olması nedeniyle başvuranın talebinin uygun görülmediği,

d. Mahpusların kendi istekleri ile buldukları ceza infaz kurumundan başka bir ceza infaz kurumuna nakledilebilmelerine ilişkin olarak 5275 sayılı Kanun'un “*Kendi istekleri ile nakil*” başlıklı 54'üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde; “*İstekte bulunulan kurumda yer, kapsama gücü ve sınıfının uygun bulunması ve tutukevi olmaması*” hükmünün yer aldığı,

e. Birçok ceza infaz kurumunda kapasitenin üstünde mahpus bulunduğu, nakil talepleri incelenirken kurumun kapasitesi, güvenliği ve hangi suç türüne ait odaların bulunduğu, talepte bulunanın hasım olarak bildirdiği bir kişinin talep ettiği kurumda bulunup bulunmadığı gibi hususların göz önünde bulundurulması sebebiyle her talebin kabul edilemediği,

f. Mahpusların; hastalık, disiplin, güvenlik, özellikle toplu nakil ve tutukluların mahkeme nedeniyle yapılan nakilleri sonucu, ceza infaz kurumlarının mevcudunun günaşırı değişmesine neden olduğu,

g. Nakil taleplerine ilişkin yapılan işlemlerin; ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefi inanç, millî veya sosyal köken, siyasî veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulandığı,

ğ. Buldukları ceza infaz kurumundan başka bir ceza infaz kurumuna nakil gitmek isteyen mahpusların dilekçelerini ceza infaz kurumu idaresi aracılığıyla Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne göndermeleri gerektiği,

h. Başvuranın en son isteğe bağlı nakil talebinin Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 31/7/2024 tarihli yazısı ile uygun görülmediği, başvuranın nakil dönemlerinde konumuna uygun en az üç yeri belirtir dilekçesi ile tekrar nakil talebinde bulunması halinde mevzuat hükümleri çerçevesinde dilekçesinin değerlendirileceği,

ı. Mahpusların sağlıklarının korunmasının, teşhis ve tedavilerinin gerçekleştirilmesinin, sağlığa erişim hakkının kolaylaştırılmasının ve korunmasının çağdaş infaz anlayışının temel unsurlarından olduğu, bu konuda herhangi bir aksamanın ve hak kaybının olmaması için azami çabanın gösterildiği ve gereken tedbirlerin alındığı,

i. Mahpusların öncelikle ilde bulunan hastanelere, il düzeyinde tedavi imkânı bulunamaması halinde diğer illerdeki hastanelerin ilgili bölümlerine ve üniversite hastanelerine sevk edildikleri, hasta mahpusların hangi uzmanlık alanında tetkik ve tedavi göreceğine muayene eden kurum hekiminin, kurum hekimi bulunmaması halinde aile sağlığı merkezi veya hastanede görevli hekimin karar verdiği,

j. Başvuranın bulunduğu Kurumda bulunduğu süre boyunca tetkik ve tedavi için 8 defa Kurum revirine götürüldüğü ve 7 defa hastaneye sevk edildiği,

k. Başvuranın 22/7/2024 tarihinde Sincan Eğitim ve Araştırma Hastanesi Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Polikliniğine sevk edildiği, yapılan muayene sonucunda alındaki kiste eksizyon işlemi yapılması için 6/8/2024 tarihine randevu verildiği, 6/8/2024 tarihinde söz konusu randevusuna istinaden Sincan Eğitim ve Araştırma Hastanesi Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Polikliniğine sevk edildiği ve alındaki kistin eksize edildiği, 7/8/2024 tarihinde Kurum revirine çıkarıldığı, muayene edilerek pansuman yapıldığı,

1. Başvuruda geçen iddialara ilişkin olarak Kurum İdaresi ve görevli personelin kusur veya ihmalinin bulunmadığı, yapılan işlemlerin ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yerine getirildiği belirtilmiştir.

4. Muhatap Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Mahpusların nakil taleplerinin 5275 Sayılı Kanun'un "*Kendi istekleri ile nakil*" başlıklı 54'üncü maddesinde yer alan hükümlere uygun olarak her ay Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne gönderildiği,

b. Başvuranın 23/2/2022 tarihinde Kuruma kabul edildiği, iki defa nakil talebinde bulunduğu ve nakil taleplerinin kapasite doluluğu nedeniyle uygun görülmediği,

c. Başvuranın 8/5/2024 tarihinde Kurum revirinde muayene olduğu ve muayenesi sonucunda Sincan Eğitim ve Araştırma Hastanesi Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Polikliniğine sevk planlamasının yapıldığı,

ç. Başvuranın annesinin cenazesine katılma talebine ilişkin dilekçesinin 4/8/2023 tarihinde Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına iletildiği ancak talebin Başsavcılık tarafından uygun görülmediği belirtilmiştir.

5. Muhatap Sincan Cezaevi Jandarma Alay Komutanlığından alınan yazılı görüşte özetle;

a. Sincan Cezaevi Jandarma Alay Komutanlığının; Sincan 1 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Sincan 2 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Sincan 3 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Sincan 4 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Sincan Çocuk Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Sincan 1 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Sincan 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Sincan 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Sincan 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu olmak üzere toplam 11 kapalı ceza infaz kurumunun sevk ve nakil işlemlerinden sorumlu olduğu,

b. Sincan kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan mahpusların adliye, hastane ve başka ceza infaz kurumlarına sevk ve nakillerinin, Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumu envanterinde bulunan ve Komutanlığa sevk ve nakil işlemlerine mahsus olmak üzere günlük olarak tahsis edilen 44 ring aracı ile gerçekleştirildiği,

c. Sevk ve nakil işlemlerinde araç planlamalarının; kişi sayısı, yaş, cinsiyet ve suç unsuru dikkate alınarak yapıldığı, ring aracı eksikliği dikkate alınmak suretiyle sevk ve nakillerde araçların görevli devriye personel sayısı da dikkate alınarak en yüksek doluluk oranında kullanıldığı,

ç. Sincan kapalı ceza infaz kurumlarından günlük olarak 600-750 mahpusun adli kurumlara ve sağlık kuruluşlarına sevkini talep edildiği ancak Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumu envanterinde bulunan 44 ring aracının toplam kapasitesinin 426 kişi olduğu, araçlarda yukarıda ifade edilen unsurlar gözetilmeksizin tam doluluk oranı ile sevk ve nakil faaliyetleri icra edilmek istenildiğinde dahi mahpusların sevk ve nakillerinde ring araçlarının yetersiz kaldığı,

d. Mahpusların sevk ve nakil taleplerinin kapalı ceza infaz kurumları tarafından bir gün öncesinden Komutanlığa gönderildiği, Komutanlık tarafından yapılan planlama neticesinde ihtiyaç duyulan ring araçlarının aynı gün Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumundan talep edildiği, Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından sevk ve nakle tahsis edilebilecek ring aracı miktarının Komutanlığa bildirildiği, tahsis edilen ring araç sayısının (arıza, bakım vb. nedenlerle) ihtiyaç duyulan sayıdan az olduğu takdirde ring aracı yetersizliği nedeniyle bazı sevklerin zorunlu olarak yapılamadığı, bahse konu sevk taleplerinin öncelikli olacak şekilde ileri tarihe tekrar planlanarak Sincan Cezaevi Jandarma Alay Komutanlığına bildirilmesi hususunun Komutanlık tarafından yazı ile tüm kapalı ceza infaz kurumlarına iletildiği,

e. Sincan Ceza İnfaz Kurumu Kampüsünde bulunan 11 kapalı ceza infaz kurumunda 2023 yılının Ekim ayında 10.832 mahpus bulunurken 2024 yılının Ekim ayında bu sayının 13.628 mahpusa çıktığı, mahpusların sağlık durumlarını takip etmek, sağlık kayıtlarını tutmak ve tedavi haklarına ulaşımı sağlamanın mahpusların bulunduğu ceza infaz kurumunun sorumluluğunda olduğu, jandarma personelinin ise mahpusların sağlık

kuruluşlarına emniyetli bir şekilde sevkinden sorumlu olduğu,

f. Ceza infaz kurumlarındaki mahpus artışının sevk ve nakil taleplerini de arttırdığı ancak ring araç sayılarında ve taşıma kapasitelerinde bir artışın söz konusu olmadığı,

g. Komutanlık tarafından mahpusların sağlık ve tedavi imkanlarından eşit ve etkin bir şekilde yararlanmaları hususunda en üst düzeyde gayret gösterilmesi için Sincan kapalı ceza infaz kurumlarına, ring aracı yetersizliğiyle ilgili olarak ise Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına yazı gönderildiği,

ğ. Ring araçlarının Komutanlığa ait olmadığı, Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumu envanterinde ve sorumluluğunda olan ring araçlarının sayısı ve kapasitesinin artırılmasının Adalet Bakanlığının sorumluluğunda olduğu,

h. Başvuranın bulunduğu Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü tarafından başvuranın 22/5/2024, 23/5/2024, 30/5/2024, 5/6/2024, 6/6/2024, 13/6/2024 ve 2/7/2024 tarihlerinde, Sincan Eğitim ve Araştırma Hastanesi Plastik Cerrahi Polikliniğine sevk talep edildiği ancak belirtilen tarihlerde ring aracı yetersizliği nedeniyle sevk planlaması yapılamadığı,

ı. Başvuranın 22/7/2024 ve 6/8/2024 tarihlerinde Sincan Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk edilerek muayene ve tedavi edildiği, 14/10/2024 tarihinde kontrol için sevkini gerçekleştirilerek muayene ve tedavi edildiği,

i. Mahpusların sevk ve nakillerinin keyfi olarak iptal edilmediği, Komutanlık tarafından mahpusların sağlık ve tedavi imkanından eşit ve etkin bir şekilde yararlanmaları için en üst düzeyde gayret gösterildiği belirtilmiştir.

6. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. 22/7/2024 tarihinde hastaneye sevk edildiği ve 6/8/2024 tarihinde cerrahi operasyonunun gerçekleştirildiği,

b. Haziran, temmuz, ağustos, eylül ve ekim ayında nakle açık kurumlar arasında gösterilen Kozan M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ile Türkoğlu 1 No.lu ve 2 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun halihazırda nakle açık ceza infaz kurumları olarak gösterilmeye devam ettiği,

c. Babasının otobüsle görüşlerine gelebilmesinin yaklaşık sekiz saat sürdüğü, Kurumda bulunduğu süre içerisinde annesinin çoğu görüşlerine gelemediği ve vefat ettiği, annesinin cenazesine katılmadığı belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

7. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Özel hayatın gizliliği" başlıklı 20'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz."

8. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde; "İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak.", (i) bendinde; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

9. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükmü yer almaktadır.

10. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön inceleme yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir: "(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir."

11. Mezkûr Yönetmelik'in "Karar türleri" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir: "(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

12. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenemezlik bulunan ya da incelenemezliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

13. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

14. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

15. OPCAT'in 19'uncu maddesi uyarınca ulusal önleme mekanizmaları; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî veya küçültücü muamele veya cezaya karşı korunması amacı ile bu kişilere yönelik tutumu düzenli olarak izlemek, sonucunda hazırlanacak raporlarda özgürlüklerinden yoksun bırakılmış kişilere yönelik muamele ve koşulların iyileştirilmesi ve işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî ya da onur kırıcı muamele ya da cezanın önlenmesi için Birleşmiş Milletlerin ilgili normlarını dikkate alarak ilgililere tavsiyelerde bulunmakla yetkilendirilmiştir.

16. Ulusal önleme mekanizmaları işkence ve kötü muamelenin önlenmesine yönelik proaktif çalışmalar yürütmektedir. Ulusal önleme mekanizması kapsamında alıkonulma yerlerine yapılan ziyaretlerin ana amacı, özgürlüğünden mahrum bırakılanlara yönelik muamele ve alıkonulma koşullarının izlenmesini ve raporlanmasını gerektirmektedir.

17. Başvuranın ilk iddiası, annesinin cenazesine katılmasına izin verilmediğine ilişkindir.

18. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 8'inci maddesine göre; "(1) Herkes özel ve aile

hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir. (2) Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir.”

19. Anayasa Mahkemesine (AYM) göre, mahpuslara yakınlarının cenaze törenine katılmaları ve taziyeleri kabul etmeleri için izin verilmesi, Anayasa'nın 20'nci maddesinde düzenlenen özel hayata ve aile hayatına saygı hakkıyla ilişkilidir (AYM, *Beşir Doğan*, B. No: 2013/2335, 15/12/2015, para. 19; AYM, *Rasul Kocatürk*, B. No: 2016/8080, 26/12/2019, para. 31; AYM, *Ercüment Bengiler*, B. No: 2020/2379, 15/3/2023, para. 9).

20. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihatları incelendiğinde; mahpusların yakınlarının cenaze törenlerine katılmaları için izin talep etmelerinin AİHS'in özel ve aile hayatına saygı hakkı başlıklı 8'inci maddesiyle ilişkilendirildiği görülmektedir (AİHM, *Waclaw Ploski/Polonya*, B. No: 26761/95, 12/11/2002).

21. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu alanlar dışında genel insan hakları ihlali iddiaları kapsamında Kuruma başvuru inceleme yetkisi verilmemiştir. Dolayısıyla, başvurunun salt alıkonulma yerinden yapılmış olması ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında incelenmesi için yeterli bulunmamaktadır.

22. Yukarıda alıntı yapılan AİHM ve AYM kararları çerçevesinde, mahpusların yakınlarının cenazesine katılımlarına ilişkin hususun özel ve aile hayatına saygı hakkı kapsamında olduğu görülmektedir. Dolayısıyla; başvuranın söz konusu iddiasının işkence ve kötü muamele yasağı ihlaline yönelik olmadığı, bu doğrultuda ulusal önleme mekanizması görevi kapsamına girmediği değerlendirilen mezkûr iddianın Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile mezkûr Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

23. Başvuranın diğer iddiası, babasının görüşlerine nadiren gelebildiğine ilişkindir.

24. AİHM'e göre, hükümlü ve tutukluların hukuka uygun olarak özel ve aile hayatının sınırlandırılması cezaevinde tutulmanın kaçınılmaz ve doğal bir sonucudur. Öte yandan hükümlü ve tutukluların özel ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkı, cezaevi idaresinin hükümlü ve tutukluların ailesi ve yakınlarıyla temasını devam ettirecek önlemleri almasını zorunlu kılmaktadır (AİHM, *Messina/İtalya*, B. No: 25498/94, 28/12/2000, para. 61; AİHM, *Vlasov/Rusya*, B. No: 78146/01, 12/6/2008, para. 123; AİHM, *Kučera/Slovakya*, B. No: 48666/99, 17/7/2007, para. 127). Bununla beraber bu yükümlülük yerine getirilirken cezaevinde tutulmanın kaçınılmaz ve doğal sonuçlarının gözetilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda kamu düzeni ve suç işlenmesinin önlenmesi ile özel hayata ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkı arasında adil bir denge sağlanmalıdır. Ancak cezaevinde bulunmanın doğal sonucu olarak idarenin tutuklu ve hükümlülerin özel ve aile hayatına müdahale konusunda takdir yetkisinin daha geniş olduğu gözetilmelidir (AYM, *Mehmet Koray Eryaşa*, B. No: 2013/6693, 16/4/2015, para. 89).

25. AİHM, yaklaşık bir yıl boyunca ziyaretçi kabul etme hakkını kısıtlayan disiplin cezalarının verilmesine ilişkin önüne gelen bir başvuruyu AİHS'in 8'inci maddesi kapsamında incelemiştir (AİHM, *Gülmez/Türkiye*, B. No: 16330/02, 20/5/2008). AYM ise başvuranın açık görüş hakkından yararlandırılmadığına ilişkin iddiasını aile hayatına saygı hakkı kapsamında incelemiştir (AYM, *E.A.*, B. No: 2017/16500, 6/11/2021).

26. Yukarıda alıntı yapılan içtihatlar çerçevesinde, mahpusların aile bireyleri ve yakınlarıyla ceza infaz

kurumunda açık ya da kapalı görüş yapmalarının ve bu görüşlere ilişkin sınırlamaların özel ve aile hayatına saygı hakkı kapsamında olduğu görülmektedir. Dolayısıyla; işkence ve kötü muamele yasağı ihlaline yönelik olmadığı tespit edilen mezkûr iddianın Kurumun ulusal önleme mekanizması görevi kapsamına girmediği anlaşıldığından Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile mezkûr Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

27. Başvuranın bir diğer iddiası ise yaklaşık iki ay önce hastaneye sevk kararı alınmasına rağmen sevkinin gerçekleştirilmediğine ilişkin olup mezkûr iddiaya cevaben 22/7/2024 tarihinde Sincan Eğitim ve Araştırma Hastanesi Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Polikliniğine sevk edilen başvuranın muayene edildiği ve alınıdaki kiste eksizyon işlemi yapılması için 6/8/2024 tarihine randevu verilerek aynı tarihte Hastaneye sevk edildiği, alınıdaki kistin eksize edildiği, 2 ay sonra kontrol önerildiği, 14/10/2024 tarihinde Hastaneye sevk edilen başvuranın patoloji sonuçlarının temiz çıktığı belirtilmiş; keza, Kurumumuza sunulan yazılı görüşte başvuran tarafından 22/7/2024 tarihinde Hastaneye sevk edildiği ve 6/8/2024 tarihinde cerrahi operasyonunun gerçekleştirildiği ifade edilmiş olduğundan hak ihlalinin gerçekleştirilmediği değerlendirilmiştir.

28. Söz konusu iddiaya ilişkin olarak Sincan Cezaevi Jandarma Alay Komutanlığı tarafından; mahpusların adliye, hastane ve farklı ceza infaz kurumlarına sevk ve nakillerinin Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumu envanterinde bulunan ve Komutanlığın sevk ve nakil hizmetlerine mahsus olmak üzere günlük olarak tahsis edilen 44 araçla gerçekleştirildiği, Sincan kapalı ceza infaz kurumlarından günlük yaklaşık 600-750 mahpusun sevkinin olduğu, Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumu envanterinde bulunan 44 aracın kapasitesinin 426 kişilik olduğu, bununla birlikte ring araçlarında kişi sayısı, yaş, cinsiyet ve suç unsuru gözetmeksizin tam doluluk oranı ile sevk ve nakil işlemleri gerçekleştirilmek istenildiğinde dahi araçların yetersiz kaldığı, ceza infaz kurumlarındaki mahpus artışının sevk ve nakil taleplerini de arttırdığı ancak ring araç sayılarında ve araçların kapasitelerinde bir artışın söz konusu olmadığı belirtilmiştir.

29. Bu doğrultuda, başvuranın Hastaneye sevk işleminin gerçekleştirildiği ve mezkûr iddia kapsamında hak ihlalinin bulunmadığı değerlendirilmekle birlikte ring araçlarının alım işlemlerinden sorumlu Adalet Bakanlığına; mahpusların adliye, hastane ve başka ceza infaz kurumlarına sevk ve nakil işlemlerinde gecikme yaşanmaması amacıyla araç yetersizliği sorununun giderilerek yeterli sayıda araç temin edilmesi ve araç kapasitesinin artırılması hususları tavsiye edilmektedir.

30. Başvuran, başvuru dilekçesinde son olarak başka bir ceza infaz kurumuna nakil talebinde bulunmuştur.

31. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun 2022/966 sayılı Kararı ile nakil işlemi incelenirken ceza infaz kurumunun kapasitesi, güvenliği ve kurumda hangi suç türüne ait odaların bulunduğu, kişilerin can güvenliğine ilişkin olarak talepte bulunanın hasım olarak bildirdiği bir kişinin talep ettiği kurumda bulunup bulunmadığı gibi hususlar göz önünde bulundurulduğundan her talebin uygun değerlendirilemediği, ceza infaz kurumlarında bulunan mahpusların nakil taleplerinin Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne ulaştığı anda talep edilen kurumların kapasitelerinin o günkü veriler göz önüne alınarak değerlendirildiği, ceza infaz kurumlarının kapasitelerinin günaşırı değiştiğinden Kurumumuz tarafından ceza infaz kurumlarındaki anlık kapasite değişikliklerinin ve her başvuranın nakil talebine ilişkin durumunun tespit edilmesinin mümkün olmadığı değerlendirilerek nakle ilişkin başvuruların kötü muamele yasağı kapsamında ele alınabilecek bir nitelikte olmadığı ve bu sebeple ulusal önleme mekanizması kapsamında incelenemeyeceği sonucuna varılmıştır.

32. Bu doğrultuda; başvuranın Kurumun görev alanına girmeyen nakil talebinin Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 48'inci maddesinin

birinci fıkrasının (a) bendi ile mezkûr Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

33. Sonuç olarak yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlali bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

12/12/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye